

DIUMENGE 3 DE QUARESMA

Les primeres lectures

Tretes de l'antic Testament, ens criden a reviure la història del poble de la Promesa, i per fer-ho, ens fan fer un recorregut simbòlic: 1. El relat dels orígens . 2. Abraham, pare dels creients. 3 Moisès, durant la travessa del desert. 4. La unció de David per Samuel. 5. L'anunci profètic, per la veu d'Ezequiel, del renaixement del poble de Déu.

Al primer diumenge, obríem el llibre de la Paraula de Déu amb el relat de la CREACIÓ DE L'HOME, de la TEMPTACIÓ, de la CAIGUDA: cridat a ser company del seu Creador, l'home, a la cruïlla de camins, dubta de la paraula d'un Déu que percep com un rival, i la l'elecció de la seva perte.

Confessant a la vegada l'amor de Déu i el nostre pecat, cantarem amb el salmista el Salm 50, passant de la súplica a l'acció de gràcies: *Pietat, oh Déu, vos que sou bo... Feu-me sentir l'alegria de la vostra salvació... la meva boca proclamarà la vostra alabança.*

Al segon diumenge, la resposta d'Abraham a la crida de Déu: *Surt del teu país... Ves a un país que et mostraré*, inaugura la llarga marxa del poble de la fe

Interioritzant nosaltres la paraula d'un Déu fidel en tot el que fa, d'un Déu que vetlla sobre els qui esperen en el seu amor, com ho cantarem al salm 32, no tindrem por d'emprendre la ruta.

Al tercer diumenge, ens reconeguèrem en les recriminacions del poble de l'EXODE, provat per la set en ple desert: *El Senyor és amb nosaltres o no?* A la pregària de Moisès, Déu manifesta la seva presència fent brollar de la roca, ferida pel bastó que ha obert un camí pel mar, una font d'aigua perquè el poble begui.

Enfrontats també nosaltres a la prova com els fills d'Israel en el desert, avui no tanquem el nostre cor, ho farem amb el sal 94.

Al quart diumenge, amb Samuel, conduïts amb la sorpresa general, a donar la unció reial al jove pastor DAVID, aprendrem a no deixar-nos abusar per la mirada dels homes, que es para en les aparences, quan Déu, mira el cor.

La mirada renovada per la Paraula de Déu, ens dirigim a Jesús, el fill de David, com cap el Pastor, celebrat pel Salm 22, que ens mena al repòs vora l'aigua i ens condueix per camins vertaders. Al cinquè diumenge, a la veu del profeta EZEQUIEL reanimarà la nostra fe i la nostra esperança en el poder de l'Esperit del Senyor, que, d'un poble moribund, pot fer sorgir un poble nou, animat per una nova vida.

És en aquesta fe i aquesta esperança que farem nostre, avui, la pregària del Salm 129: *Des de l'abisme us crid, Senyor... Jo esper en el Senyor... més que el vigia espera l'aurora.*

- **Les segones lectures**

Cada diumenge ens faran de pont entre la primera lectura de l'Antic Testament i l'Evangelí.

Al primer diumenge, Rm 5, 12-19, il·lumina amb una llum nova la primera lectura, presentarà JESÚS EL NOU ADAM gràcies a l'obediència del qual tots seran fets justos.

Al segon diumenge, 2 Tim 1, 8-10 que ens recorda la vocació gratuïta d'Abraham (1 lectura), celebrarà el projecte de Déu que ens ha cridat a ser4 sants : accedir a la salvació, que és gràcia, do gratuït. Aquest PROJECTE DE DÉU s'ha fet VISIBLE als nostres ulls en el destí de Jesucrist i la seva victòria per la mort, que la seva Transfiguració a la muntanya anticipava.

Al tercer diumenge Rm 5, 1-8, ens permetrà fer l'acostament entre l'aigua brollada de la roca amb el bastó de Moisès (1 lectura) i l'aigua viva, font que brolla fins a la vida aterna, oferta a la Samaritana. Pel seu Fill Jesucrist, Déu ens ha donat, per la fe, l'accés al món de la gràcia, i el SEU ESPERIT SANT ÉS EL VESSAMENT DE LA SEVA VIDA EN NOSALTRES.

Al quart diumenge, Ef 5, 8-14 cantarà la gràcia d'aquesta il·luminació que ha estat el nostre baptisme: la nostra mirada ha estat canviada (1 lect) i podem dir amb el cec de naixement: Jo era cec i ara hi veig. Com els podem retornar a les tenebres? Com, ja que hem esdevingut LLUM, no VIURE COM A FILLS DE LA LLUM?

Al quint diumenge, Rm 8, 8-11, afirmarà que amb la resurrecció de Crist d'entre els morts, del que el provisorï retorn a la vida de Llätzer n'era només un signe anticipat, Déu ha començat a actuar per l'Esperit que va reviuire els morts, segons la promesa del llibre d'Ezequiel (1 lect). Si l'Esperit del qui ha ressuscitat Jesús d'entre els morts habita en els vostres cors vosaltres, AQUELL QUE HA RESSUCITAT JESUCRIST D'ENTRE ELS MORTS DONARÀ LA VIDA ALS VOSTRES COSSOS MORTALS PEL SEU Esperit que viu en vosaltres.

DIUMENGE 3 DE QUARESMA

APROFUNDIR la primera lectura: Ex 17, 3-7

El Senyor és vertaderament entre nosaltres? Aquesta pregunta crucial es posa en les situacions límits que Israel coneix al desert. Déu condueix el seu poble “amb mà forta i amb braç poderós”, es fa estranyament silenciós quan la set tenalla el poble i l’amenança de mort plana sobre el campament.

El Senyor és vertaderament amb nosaltres? A través de l’anarquia de les reivindicacions que arriben a Moisès, és, com sempre, el dubte sobre les intencions de Déu que sorgeix: ¿no deu tenir la intenció de suprimir aquest poble fent-lo morir en el desert?

El signe del pas del Mar Roig no ha bastat perquè el poble compregui que Déu és amb ell. Reclama encara i Déu dóna, li dóna el manà, li dóna l’aigua... Però ara no li serà donat cap altre signe.

Seguint el poble que ha après, pas a pas, a posar la seva confiança en Déu, l’Església és convidada a viure de la paraula de Jesús: Jo som amb vosaltres cada dia fins a la fi del món. Es tracta de la confiança com acte de fe en aquesta paraula que, al cor de les dificultats i dels sofriments, obstaculitzat per l’enduriment del dubte. Aleshores hi ha més necessitat de colpejar aquesta roca perquè brolli l’aigua viva de l’amor de Déu.

PROCLAMAR AQUESTA PARAULA

El lector s’esforçarà en distingir les tres parts en que es compona aquest text.

El context dramàtic de l’episodi: *En aquells dies, el poble passava tanta set que deia*

- Les recriminacions del poble en forma interrogativa:
, murmurant contra Moisès: «Per què ens has fet pujar d’Egipte! Vols matar-nos de set amb els nostres fills i el nostre bestiar?»

L’angoixa de Moisès: *Moisès s’exclamà al Senyor: «Què puc fer per aquest poble? Una mica més i m’apedregaran.»*

La resposta de Déu sota forma imperativa: *El Senyor li respongué: «Passa al davant del poble i emporta't alguns ancians d'Israel; pren la vara amb què vas tocar el Nil i posa't en camí. Jo estaré allà davant teu dalt la roca, a l'Horeb. Tu dóna un cop a la roca i en sortirà aigua, i tot el poble podrà beure.»*

La realització: *Moisès ho va fer així davant els ancians d'Israel.*

- La conclusió donada per l'autor del llibre que estigmatitza la manca de confiança en Déu a partir de l'etimologia dels topònims:

I donà a aquell lloc els noms de Massà i de Meribà, perquè els israelites havien discutit i havien posat a prova el Senyor quan deien: «El Senyor, és amb nosaltres o no hi és?»

EL SALM 94

Després del dubte d'Israel, el salm 94 ve com a contrapunt a afirmar la fe confiada del poble. Aquest salm servia, després de l'Exili, a la litúrgia del Temple per a la festa de la renovació de l'Aliança.

En principi presenta una invitació freturosa i joiosa a reunir-se per aclamar Déu: *veniu, anem cap a ell*, després una profunda adoració del Rei dels reis que es tradueix en prosternació del poble i la professió de fe: *Sí, ell és el nostre Déu, i nosaltres el poble que ell mateix guia*. Aquestes paraules reprenen els termes de l'Aliança tal com en les aporta Ezequiel: *Vós sereu el nostre Déu i nosaltres el seu poble*.

És al cor mateix de la renovació de l'Aliança on intervé la memòria de les infidelitats d'Israel: *Avui, escoltareu la seva veu?*

L'Aliança compromet a cadascú avui. No és solament amb els postres pares que Déu conclou aquesta Aliança sinó amb nosaltres, nosaltres mateixos que som aquí avui" tots els vivents (Dt 5, 3)

Escoltareu? És a dir confiareu, respondreu amb fidelitat o direu com els vostres pares: *El Senyor és amb nosaltres vertaderament o no hi és?*

Aquest salm que l'Església canta cada matí al primer ofici del dia és a la vegada una invitació joiosa i seriosa a viure en la confiança l'avui de que Déu dóna, i un avís, un crit d'atenció com ho diu la carta als Hebreus: Hb 3, 12.

PER APROFUNDIR LA SEGONA LECTURA

Per mitjà d'unes línies de la carta als Romans, la litúrgia d'aquest diumenge proposa una meditació sobre la gratuïtat de Déu.

Pel baptisme, la falta de l'home és llevada i ha estat establert, és a dir, instal·lat, definitivament en el món de la gràcia, Gràcia que el fa capaç de no pecar més perquè la unió amb Déu per Crist n'ha fet la unió estable, i aquesta unió engendra la pau. És per l'adhesió a la fe al do transformant que l'home el rep i el pot viure.

El batiat no és millor que un altre, però és portador de la presència divina i aquesta és la seva glòria. Glòria desmesurada ja que ella participa de la glòria de Déu, tot i que encara en esperança. Perquè l'esperança mai no defrauda, Vet aquí la certesa, perquè l'amor de Déu ha estat vessat en els vostres cors per l'Esperit Sant que ens ha estat donat. Açò vol dir que és l'Esperit Sant que li fa comprendre la gratuïtat de l'amor de Déu que, en el Crist, morí per nosaltres quan encara érem pecadors.

PROCLAMAR aquesta paraula

En tant que sigui possible el lector distingirà les dues parts del text que l'una i l'altra són prova de que Déu ens estima.

A la primera part, posarà de relleu la progressió del raonament de Pau que és una pujada vers Déu.
Déu ha fet de nosaltres justos per la fe.
Per la fe, hem tingut accés al món de la gràcia.
L'amor ha estat vessat en els nostres cors per l'Esperit Sant.

A la segona part, es recolzarà en les conjuncions de coordinació: Per guardar la dinàmica del text. La frase central: *Acceptar morir....* Podrà ser llegida amb una certa lentitud per donar tota la mesura de la darrera frase: *Doncs la prova de que Déu ens estima....*

COMENTARI A L'EVANGELI

La trobada, al pou de Jacob:

La trobada de Jesús amb la Samaritana, una de les pàgines més lluminoses de l'Evangelí de Joan, és un d'aquests grans texts joànics que l'Església, des dels primers segles, reserva per a la iniciació cristiana dels catecúmens.

- L'escena succeeix a Samaria. Terra en altre temps santificada pels patriarques, esdevinguda, després del cisme dels Samaritans, terra execrada, que valia millor evitar de travessar.
- Jesús deixa la Judea per a retornar a Galilea. Se li presenten dos itineraris: un, l'itinerari "aconsellat", més feixugós a causa de la calor, per la vall del Jordà; un segon itinerari, poc recomanable pels jueus preocupats per conservar la seva puresa ritual, per Samaria.

És aquest darrer itinerari el que Jesús tria: *ell, doncs, havia de travessar Samaria. Pot ser, avança X. Léon- Dufour, per revelar, que ell ve a reconciliar simbòlicament els dos pobles, els germans dividits (Lecture de l'évangile selon saint Jean, tom I, pàgina 342).*

- L'escena passa prop del pou de Jacob. Lloc obligat per a aprovisionar.-se d'aigua, els pous, en totes les civilitzacions semítiques, és el lloc simbòlic, en un marc sovint hostil fet de sequedat i de desert: lloc de la vida, espai privilegiat per a trobades. Per la gent de la Bíblia, és igualment el lloc al voltant del qual s'han establert aliances i que evoca el do de Déu al seu poble en temps de l'Èxode a través del desert.

Les etapes d'un itinerari de reconeixement...

Així, per aquest relat, empesos per Joan els desplaçaments interior de la conversió.

Els DESPLAÇAMENTS en l'espai hi simbolitzen els desplaçaments interiors de la conversió.

Els CANVIS D'APEL·LACIÓ a Jesús hi marquen el progrés de reconeixement: primer reconegut com *un jueu*, després declarat *més gran que el nostre pare Jacob que ens ha donat aquest pou*, Jesús és anomenat *profeta*, abans de designar-se ell mateix com *el Messies* i ser confessat pels Samaritans com *el Salvador del món*.

Els MELENTESOS DEL DIÀLEG hi indiquen els passatges que hem de franquejar: de l'aigua del pou a la Font de l'aigua viva; del lloc on s'ha d'adorar, al culte en esperit i en veritat; de l'aliment del cos a aquell que consisteix en fer la voluntat del Pare; de les messes en els camps a la de la missió universal.

+ les dues aigües:

Aquesta primera seqüència s'obre amb la petició de Jesús a la Samaritana: *Dóna'm aigua*, per acabar amb la petició de la Samaritana: *Senyor, doneu-me aigua d'aquesta*.

- *Arribà una dona samaritana, que venia a treure aigua. Dóna'm aigua.»* li demana Jesús, fent-se ressò de la petició del poble d'Israel en el desert (1ª lectura). La dona està esglaiada per la iniciativa inconcebible d'aquest jueu que està de pas, tant s'han acaramullat d'incomprensió i d'odi entre Jueus i Samaritans al llarg de segles. Ella no accepta el diàleg: *Com? Vós, un jueu, em demaneu aigua a mi, que sóc una dona samaritana?»* Sense saber-ho, ella acaba de comprometre's en el camí d'una revelació inaudita.
- *Jesús ha demanat aigua a aquesta dona i ara tenim la sensació que del que té set és del seu desig d'aigua viva que només ell pot donar*, escriu Léon- Dufour (o.c. pàgina 354). I de fet Jesús li respon: *«Si sabessis què vol donar-te Déu i qui és el qui et demana que li donis aigua, ets tu qui li hauries demanat aigua viva, i ell te l'hauria donada.»* Ell que no té res per a pouar, es proposa ara donar-li aigua viva, l'aigua que sacia tota set, l'aigua que es converteix en aquell que en beu font que brolla fins a la vida eterna .
- *L'interès es desplaça – remarca Alain Marchadour, dels pous materials vers aquest home, aquest jueu, assedegat, que, en la seva mancança, es presenta com aquell que pot donar. I el do proposat no té cap relació amb l'aigua dels pous i es converteix en la seva persona una nova font que sobrepassa en esplendor el primer pou. Ell introdueix en el diàleg una dimensió misteriosa: del pou material del que demanava aigua, desplaça l'interès sobre si mateix, do de Déu, capaç de donar una aigua viva (L'Evangile de Jean, p. 76-77).*

+ Els dos cultes:

Jesús ara la posa al davant de la seva vida privada: una vida infidel que és com el símbol de la infidelitat religiosa dels poble dels Samaritans: *Vés a cridar el teu marit i torna.»* La dona li contesta: *«No en tinc, de marit.»* Li diu Jesús: *«Tens raó: n'has tingut cinc, i l'home que ara tens no és el teu marit. Això que has dit: "No en tinc, de marit", és veritat. «Senyor, veig que sou un profeta, diu la dona, compromesa a fer un pas suplementari en la descoberta de la vertadera identitat del seu interlocutor. I, així i tot comença el diàleg sobre la qüestió que divideix Jueus i Samaritans: sobre el lloc on s'ha d'adorar. En aquesta muntanya (Garizim)? A Jerusalem?*

Jesús li anuncia que amb ell *una època s'acaba, una altra comença: el temps ha acabat d'un culte en una muntanya, desaparegut el conflicte dels temples (D. Molat)* Des d'ara la presència de Déu no està per res lligada a un lloc o a un edifici, sinó a una persona: la seva. *Però s'acosta l'hora, més ben dit, és ara mateix, que els bons adoradors adoraran el Pare en esperit i en veritat.* Aquests adoraran el Pare en ell, Jesús, que és el nou Temple (Jn 2, 19-22), i gràcies a l'Esperit que els és donat per a fer d'ells fills en el Fill.

I com que la dona evoca la vinguda del Messies, *Sé que ha de venir el Messies, és a dir, l'Ungit*, Jesús li respon: *som jo que parl amb tu.*

Deixant la seva gerra, ja inútil corre a compartir amb els seus compatriotes l'alegria de la seva trobada: ella que no arribava a assaborir la seva set de viure i d'existir, ella ha trobat un que ha fet brollar en ella una font de vida: No serà el Messies?

... que condueix a la confessió de fe:

- EL RETORN DELS DEIXEBLES:

Mentre tant, els deixebles han tornat, portant provisions per a menjar. Ara que la dona se n'ha anat, es dirigeixen al seu Mestre: *Mengeu, rabí.»*

+ els dos aliments

Un nou *quid pro quo* s'inicia immediatament a partir de *l'aliment*. El que cerca Jesús, el que és el seu aliment, la seva vida,

El meu aliment és fer la voluntat del qui m'ha enviat i acomplir la seva obra.

Les dues collites (messes):

Després del tema de l'aliment i de la missió, es passa al de la "collita". Nou *quid pro quo*: els deixebles cerquen amb els ulls els camps de blat, que hauran d'esperar quatre mesos per a la collita; pel que fa a Jesús, els convida a *aixecar els ulls* vers els Samaritans que s'acosten, primícies de la collita universal.

- LA CONFESSIÓ DE FE DELS SAMARITANS:

El relat abasta el seu punt culminant amb la confessió de fe de la Samaritana. Aquesta primera seqüència reporta dos testimonis: el de la Samaritana i el de Jesús, i el seu impacte respectiu entre els Samaritans.

+ els samaritans han cregut primer a causa del que aquella dona els ha dit. Lluny de ser devaluat - comenta M. Gourgues-, la dona apareix com un testimoni model als ulls de l'evangelista. Tot succeeix com si aquest veiés en ella les primícies dels missioners cristians (Jean. De l'Exègèse à la prédication, tome f v. 42) idem)

+ Els samaritans creuen ara degut a les seves pròpies paraules de Jesús. La experiència dels samaritans - continua M. Gourgues-, apareix com a model i anticipació de la de tots els creients. Aquesta experiència, en efecte, es descrita com un pas a la fe: nosaltres creim v. 42a) i com a reconeixement de la identitat de Jesús (nosaltres sabem que ell és vertaderament el Salvador del món, v. 42b) (Idem). Convidat per ells, Jesús accepta, i s'hi va quedar dos dies, manifestant així que ja no hi ha regions privilegiades i regions maleïdes, sinó que tots els homes, sense cap distinció, són cridats a la salvació.

Es pot veure també : Catecisme de l'Església Catòlica n . 2560-2561.